משנה · סדר קדשים

משנה בכורות

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנה בכורות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנה-בכורות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161024 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 6
פרק ד 7
פרק ה 8
פרק ו 9
פרק ז 10
פרק ח 11
פרק ט 13

פרק א

א הַלּוֹקֵחַ עֻבַּר חֲמוֹרוֹ שֶׁל נָכְרִי, וְהַמּוֹכֵר לוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי, וְהַמִּשְׁתַּתֵּף לוֹ, וְהַמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּקַבָּלָה, פָּטוּר מִן הַבְּכוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ג), בְּיִשְׂרָאֵל, אֶבֶל לֹא בָאֲחֵרִים. כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם פְּטוּרִין מִקֶּל וָחֹמֶר, אִם פָּטְרוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, דִּין הוּא שֶׁיִּפְטְרוּ שֶׁל עַצְמָן:

ב פָּרָה שֶׁיָּלְדָה כְּמִין חֲמוֹר, וַחֲמוֹר שֶׁיָּלְדָה כְּמִין סוּס, פְּטוּר מִן הַבְּכוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר פֶּטֶר חֲמוֹר פֶּטֶר חֲמוֹר, שְׁנֵי פְעָמִים, עַד שֶׁיְּהֵא הַיּוֹלֵד חֲמוֹר וְהַנּוֹלָד חֲמוֹר. וּמָה הֵם בַּאֲכִילָה. בְּהֵמָה טְהוֹרָה שֶׁיָּלְדָה כְּמִין בְּהֵמָה טְמֵאָה, מֻתָּר בַּאֲכִילָה. וּטְמֵאָה שֶׁיָּלְדָה כְּמִין בְּהֵמָה טְהוֹרָה, אָסוּר בַּאֲכִילָה, שֶׁהַיּוֹצֵא מֵהַטָּמֵא, טָמֵא. וְהַיּוֹצֵא מִן הַטָּהוֹר, טָהוֹר. דָּג טָמֵא שֶׁבָּלַע דָּג טָהוֹר, מֻתָּר בַּאֲכִילָה. וְטָהוֹר שֶׁבָּלַע דָּג טָמֵא, אָסוּר בַּאֲכִילָה, לְפִי שֶׁאֵינוֹ גִּדּוּלָיו:

ג חֲמוֹר שֶׁלֹּא בִכְּרָה, וְיָלְדָה שְׁנֵי זְכָרִים, נוֹתֵן טָלֶה אֶחָד לַכֹּהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה, מַפְרִישׁ טָלֶה אֶחָד לְעַצְמוֹ. שְׁתֵּי חֲמוֹרִים שֶׁלֹּא בִכְּרוּ, וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים, נוֹתֵן שְׁנֵי טְלָיִים לַכֹּהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה, אוֹ שְׁנֵי זְכָרִים וּנְקֵבָה, נוֹתֵן טָלֶה אֶחָד לַכֹּהֵן. שְׁתֵּי נְקֵבוֹת וְזָכָר אוֹ שְׁנֵי זְכָרִים וּשְׁתֵּי נְקֵבוֹת, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם:

ד אַחַת בִּכְּרָה וְאַחַת שֶׁלֹּא בִכְּרָה וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים, נוֹתֵן טָלֶה אֶחָד לַכֹּהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה, מַפְרִישׁ טָלֶה אֶחָד לְעַצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לד), וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה, מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים, זָכָר וּנְקֵבָה, גָּדוֹל וְקָטָן, תְּמִים וּבַעַל מוּם. וּפוֹדֶה בוֹ פְּעָמִים הַרְבֵּה. נִכְנָס לַדִּיר לְהִתְעַשֵּׂר. וְאִם מֵת, נֶהֱנִים בּוֹ:

ה אֵין פּוֹדִים לֹא בָעֻגָל, וְלֹא בַחַיָּה, וְלֹא בַשְּׁחוּטָה, וְלֹא בַטְּרֵפָה, וְלֹא בַכִּלְאַיִם, וְלֹא בַכּוּי. רַבִּי אֶלְעָזָר מַתִּיר בַּכִּלְאַיִם מִפְּנֵי שֶׁהוּא שֶׂה, וְאוֹסֵר בַּכּוּי מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק. נָתְנוּ לַכֹּהֵן, אֵין הַכֹּהֵן רַשַּׁאי לְקַיְּמוֹ עַד שֶׁיַּפְרִישׁ שֶׂה תַּחְתָּיו:

ו הַמַּפְרִישׁ פִּדְיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר וּמֵת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ, כַּחֲמֵשׁ סְלָעִים שֶׁל בֶּן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ, כְּפִדְיוֹן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. הֵעִיד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי צָדוֹק עַל פִּדְיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר שֶׁמֵּת, שֶׁאֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם. מֵת פֶּטֶר חֲמוֹר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, יִקָּבֵר, וּמֻתָּר בַּהֲנָאָתוֹ שֶׁל טָלֶה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִקָּבֵר, וְהַטָּלֶה לַכֹּהֵן:

ז לֹא רָצָה לִפְדּוֹתוֹ, עוֹרְפוֹ בְקוֹפִּין מֵאֲחָרָיו וְקוֹבְרוֹ. מִצְוַת פִּדְיָה קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת עֲרֵיפָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג), וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ. מִצְוַת יְעִידָה קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת פִּדְיָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם כא), אֲשֶׁר לֹא יֵעָדֶה וְהֶפְדָּה. מִצְוַת יְבוּם קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת חֲלִיצָה, בְּרִאשׁוֹנָה, שֶׁהָיוּ מִתְכַּוְּנִין לְשֵׁם מִצְוָה. וְעַכְשָׁיו שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין לְשֵׁם מִצְוָה, אָמְרוּ מִצְוַת חֲלִיצָה קוֹדֶמֶת

לְמִצְוַת יִבּוּם. מִצְוַת גְּאֻלָּה בָּאָדוֹן הוּא קוֹדֵם לְכָל אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז), וְאִם לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכַּר בְּעֶרְכֶּךָ׃

פרק ב

א הַלּוֹקֵחַ עֻבַּר פָּרָתוֹ שֶׁל נָכְרִי, וְהַמּוֹכֵר לוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי, הַמִּשְׁתַּתֵּף לוֹ, וְהַמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּקַבָּלָה, פָּטוּר מִן הַבְּכוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ג), בְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל לֹא בַאֲחֵרִים. כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם חַיָּבִין. לֹא נִפְטְרוּ מִבְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה, (וְלֹא נִפְטְרוּ) אֶלָּא מִפִּדְיוֹן הַבֵּן וּמִפֶּטֶר חֲמוֹר׃

ב כָּל הַקָּדָשִׁים שֶׁקָּדַם מוּם קָבוּעַ לְהֶקְדֵּשָׁן, וְנִפְדּוּ, חַיָּבִים בַּבְּכוֹרָה וּבַמַּתָּנוֹת, וְיוֹצְאִין לְחֻלִּין לְגֵזּוּז וּלְהֵעָבֵד, וּוְלָדָן וַחֲלָבָן מֻתָּר לְאַחַר פִּדְיוֹנָן, וְהַשּׁוֹחֲטָן בַּחוּץ פָּטוּר, וְאֵין עוֹשִׂים תְּמוּרָה, וְאִם מֵתוּ יִפָּדוּ, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וּמִן הַמַּעֲשֵׂר׃

ג כֹּל שֶׁקָּדַם הֶקְדֵּשָׁן אֶת מוּמָן, אוֹ מוּם עוֹבֵר לְהֶקְדֵּשָׁן, וּלְאַחַר מִכָּאן נוֹלַד לָהֶם מוּם קָבוּעַ (וְנִפְדּוּ), פְּטוּרִין מִן הַבְּכוֹרָה וּמִן הַמַּתָּנוֹת, וְאֵינָן יוֹצְאִין לְחֻלִּין לְגֵזּוּז וּלְהֵעָבֵד, וּוְלָדָן וַחֲלָבָן אָסוּר לְאַחַר פִּדְיוֹנָן, וְהַשּׁוֹחֲטָן בַּחוּץ חַיָּב, וְעוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאִם מֵתוּ יִקָּבְרוּ׃

ד הַמְקַבֵּל צֹאן בָּרֶזֶל מִן הַנָּכְרִי, וּוְלָדוֹת פְּטוּרִין, וּוְלָדֵי וְלָדוֹת חַיָּבִין. הֶעֱמִיד וְלָדוֹת תַּחַת אִמּוֹתֵיהֶם, וַלְדֵי וְלָדוֹת פְּטוּרִין, וּוַלְדֵי וַלְדֵי וְלָדוֹת חַיָּבִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אֲפִלּוּ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת, פְּטוּרִין, שֶׁאַחֲרָיוּתָן לַנָּכְרִי׃

ה רָחֵל שֶׁיָּלְדָה כְּמִין עֵז, וְעֵז שֶׁיָּלְדָה כְּמִין רָחֵל, פָּטוּר מִן הַבְּכוֹרָה. וְאִם יֵשׁ בּוֹ מִקְצָת סִימָנִין, חַיָּב׃

ו רָחֵל שֶׁלֹּא בִכְּרָה וְיָלְדָה שְׁנֵי זְכָרִים וְיָצְאוּ שְׁנֵי רָאשֵׁיהֶן כְּאֶחָד, רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר, שְׁנֵיהֶן לַכֹּהֵן. שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג), הַזְּכָרִים לַה'. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אִי אֶפְשָׁר, אֶלָּא אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לַכֹּהֵן. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, הַכֹּהֵן בּוֹרֵר לוֹ אֶת הַיָּפֶה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מְשַׁמְּנִים בֵּיניֵהֶן, וְהַשֵּׁנִי יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב. וְחַיָּב בַּמַּתָּנוֹת. רַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר. מֵת אֶחָד מֵהֶן, רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, יַחֲלוֹקוּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה. זָכַר וּנְקֵבָה, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם׃

ז שְׁתֵּי רְחֵלוֹת שֶׁלֹּא בִכְּרוּ, וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים, נוֹתֵן שְׁנֵיהֶם לַכֹּהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה, הַזָּכָר לַכֹּהֵן. שְׁנֵי זְכָרִים וּנְקֵבָה, אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לַכֹּהֵן. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, הַכֹּהֵן בּוֹרֵר לוֹ אֶת הַיָּפֶה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מְשַׁמְּנִים בֵּיניֵהֶן, וְהַשֵּׁנִי יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב. וְחַיָּב בַּמַּתָּנוֹת. רַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר. מֵת אֶחָד מֵהֶן, רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, יַחֲלוֹקוּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה. שְׁתֵּי נְקֵבוֹת וְזָכָר, אוֹ שְׁנֵי זְכָרִים וּשְׁתֵּי נְקֵבוֹת, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם׃

ח אַחַת בִּכְּרָה וְאַחַת שֶׁלֹּא בִכְּרָה וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים, אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לַכֹּהֵן. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, הַכֹּהֵן בּוֹרֵר לוֹ אֶת הַיָּפֶה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן, וְהַשֵּׁנִי יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב. וְחַיָּב בַּמַּתָּנוֹת. רַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר, שֶׁהָיָה רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, כֹּל שֶׁחֲלִיפָיו בְּיַד כֹּהֵן, פָּטוּר מִן הַמַּתָּנוֹת. רַבִּי מֵאִיר מְחַיֵּב. מֵת אֶחָד מֵהֶן, רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, יַחֲלוֹקוּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה. זָכַר וּנְקֵבָה, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם:

ט יוֹצֵא דֹּפֶן וְהַבָּא אַחֲרָיו, רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, שְׁנֵיהֶם יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ וְיֵאָכְלוּ בְּמוּמָן לַבְּעָלִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, שְׁנֵיהֶן אֵינָן בְּכוֹר, הָרִאשׁוֹן מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ פֶּטֶר רֶחֶם, וְהַשֵּׁנִי מִשּׁוּם שֶׁקִּדְּמוֹ אַחֵר:

פרק ג

א הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִן הַנָּכְרִי וְאֵין יָדוּעַ אִם בִּכְּרָה וְאִם לֹא בִכְּרָה, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, עֵז בַּת שְׁנָתָהּ וַדַּאי לַכֹּהֵן, מִכָּאן וְאֵילָךְ סָפֵק. רָחֵל בַּת שְׁתַּיִם וַדַּאי לַכֹּהֵן, מִכָּאן וְאֵילָךְ סָפֵק. פָּרָה וַחֲמוֹר בְּנוֹת שָׁלֹשׁ וַדַּאי לַכֹּהֵן, מִכָּאן וְאֵילָךְ סָפֵק. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אִלּוּ בַּוָּלָד בִּלְבַד בְּהֵמָה נִפְטֶרֶת, הָיָה כְדָבָרֶיךָ, אֶלָּא אָמְרוּ, סִימַן הַוָּלָד בִּבְהֵמָה דַקָּה, טִנּוּף. וּבְגַסָּה, שִׁלְיָא. וּבְאִשָּׁה, שְׁפִיר וְשִׁלְיָא. זֶה הַכְּלָל, כֹּל שֶׁיְּדוּעַ שֶׁבִּכְּרָה, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם. וְכֹל שֶׁלֹּא בִכְּרָה, הֲרֵי זֶה לַכֹּהֵן. אִם סָפֵק, יֵאָכֵל בְּמוּמוֹ לַבְּעָלִים. רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר, בְּהֵמָה גַּסָּה שֶׁשָּׁפְעָה חֲרָרַת דָּם, הֲרֵי זוֹ תִקָּבֵר, וְנִפְטֶרֶת מִן הַבְּכוֹרָה:

ב רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִנִּיקָה מִן הַנָּכְרִי, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא בְנָהּ שֶׁל אַחֶרֶת הָיָה. נִכְנַס לְתוֹךְ עֶדְרוֹ וְרָאָה אֶת הַמַּבְכִּירוֹת מְנִיקוֹת וְאֶת שֶׁאֵינָן מַבְכִּירוֹת מְנִיקוֹת, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא בְנָהּ שֶׁל זוֹ בָּא לוֹ אֵצֶל זוֹ, אוֹ שֶׁמָּא בְנָהּ שֶׁל זוֹ בָּא לוֹ אֵצֶל זוֹ:

ג רַבִּי יוֹסֵי בֶּן מְשֻׁלָּם אוֹמֵר, הַשּׁוֹחֵט אֶת הַבְּכוֹר, עוֹשֶׂה מָקוֹם בְּקוֹפִיץ מִכָּאן וּמִכָּאן וְתוֹלֵשׁ הַשֵּׂעָר, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְזִיזֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ. וְכֵן הַתּוֹלֵשׁ אֶת הַשֵּׂעָר לִרְאוֹת מָקוֹם הַמּוּם:

ד שֵׂעָר בְּכוֹר בַּעַל מוּם שֶׁנָּשַׁר וְהִנִּיחוֹ בַּחֲלוֹן וְאַחֵר כָּךְ שְׁחָטוֹ, עֲקִבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל מַתִּיר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִין, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לֹא בָזֶה הִתִּיר עֲקַבְיָא, אֶלָּא בְּשֵׂעָר בְּכוֹר בַּעַל מוּם שֶׁנָּשַׁר וְהִנִּיחוֹ בַּחַלּוֹן וְאַחַר כָּךְ מֵת, בָּזֶה עֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל מַתִּיר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. הַצֶּמֶר הַמְדֻבָּלָל בַּבְּכוֹר, אֶת שֶׁהוּא נִרְאֶה מִן הַגִּזָּה, מֻתָּר. וְאֶת שֶׁאֵינוֹ נִרְאֶה מִן הַגִּזָּה, אָסוּר:

פרק ד

א עַד כַּמָּה יִשְׂרָאֵל חַיָּבִים לְהַטְפִּיל בַּבְּכוֹר. בִּבְהֵמָה דַקָּה, עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. וּבַגַּסָּה, חֲמִשִּׁים יוֹם. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, בַּדַּקָּה שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אָמַר לוֹ הַכֹּהֵן בְּתוֹךְ זְמַן זֶה תְּנֵהוּ לִי, הֲרֵי זֶה לֹא יִתְּנוֹ לוֹ. אִם הָיָה בַּעַל מוּם, אָמַר לוֹ תֵּן לִי שֶׁאוֹכְלֶנּוּ, מֻתָּר. וּבִשְׁעַת הַמִּקְדָּשׁ, אִם הָיָה תָּמִים, אָמַר לוֹ תֵּן לִי שֶׁאַקְרִיבֶנּוּ, מֻתָּר. הַבְּכוֹר נֶאֱכָל שָׁנָה בְּשָׁנָה בֵּין תְּמִים בֵּין בַּעַל מוּם, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טו), לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְּשָׁנָה:

ב נוֹלַד לוֹ מוּם בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ, מֻתָּר לְקַיְּמוֹ כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. לְאַחַר שְׁנָתוֹ, אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַיְּמוֹ אֶלָּא עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם:

ג הַשּׁוֹחֵט הַבְּכוֹר וּמַרְאֶה אֶת מוּמוֹ, רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, הוֹאִיל וְהוּא נִשְׁחַט שֶׁלֹּא עַל פִּי מֻמְחֶה, אָסוּר:

ד מִי שֶׁאֵינוֹ מֻמְחֶה וְרָאָה אֶת הַבְּכוֹר וְנִשְׁחַט עַל פִּיו, הֲרֵי זֶה יִקָּבֵר, וִישַׁלֵּם מִבֵּיתוֹ. דָּן אֶת הַדִּין, זָכָה אֶת הַחַיָּב וְחִיֵּב אֶת הַזַּכַּאי, טִמֵּא אֶת הַטָּהוֹר וְטִהֵר אֶת הַטָּמֵא, מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי וִישַׁלֵּם מִבֵּיתוֹ. וְאִם הָיָה מֻמְחֶה לְבֵית דִּין, פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם. מַעֲשֶׂה בְּפָרָה שֶׁנִּטְלָה הָאֵם שֶׁלָּהּ, וְהֶאֱכִילָהּ רַבִּי טַרְפוֹן לַכְּלָבִים, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְהִתִּירוּהָ. אָמַר תּוֹדוֹס הָרוֹפֵא, אֵין פָּרָה וַחֲזִירָה יוֹצְאָה מֵאֶלֶכְסַנְדְּרִיָּא עַד שֶׁהֵם חוֹתְכִין אֶת הָאֵם שֶׁלָּהּ, בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֵּלֵד. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן, הָלְכָה חָמוֹרְךָ טַרְפוֹן. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, רַבִּי טַרְפוֹן, פָּטוּר אַתָּה, שֶׁאַתָּה מֻמְחֶה לְבֵית דִּין, וְכָל הַמֻּמְחֶה לְבֵית דִּין פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם:

ה הַנּוֹטֵל שְׂכָרוֹ לִהְיוֹת רוֹאֶה בְּכוֹרוֹת, אֵין שׁוֹחֲטִין עַל פִּיו, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה מֻמְחֶה כְּאֵילָא בְיִבְנֶה, שֶׁהִתִּירוּ לוֹ חֲכָמִים לִהְיוֹת נוֹטֵל אַרְבָּעָה אִסְרוֹת בִּבְהֵמָה דַקָּה, וְשִׁשָּׁה בַּגַּסָּה, בֵּין תְּמִים בֵּין בַּעַל מוּם:

ו הַנּוֹטֵל שְׂכָרוֹ לְדוּן, דִּינָיו בְּטֵלִים. לְהָעִיד, עֵדוּתָיו בְּטֵלִין. לְהַזּוֹת וּלְקַדֵּשׁ, מֵימָיו מֵי מְעָרָה וְאֶפְרוֹ אֵפֶר מִקְלֶה. אִם הָיָה כֹּהֵן וְטִמְּאָהוּ מִתְּרוּמָתוֹ, מַאֲכִילוֹ וּמַשְׁקוֹ וְסָכוֹ. וְאִם הָיָה זָקֵן, מַרְכִּיבוֹ עַל הַחֲמוֹר. וְנוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כַּפּוֹעֵל:

ז הֶחְשׁוּד עַל הַבְּכוֹרוֹת, אֵין לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ בְּשַׂר צְבָאִים וְלֹא עוֹרוֹת שֶׁאֵינָן עֲבוּדִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, לוֹקְחִים מִמֶּנּוּ עוֹרוֹת שֶׁל נְקֵבָה, וְאֵין לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ צֶמֶר מְלֵבָן וְצוֹאִי, אֲבָל לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ טָווּי וּבְגָדִים:

ח הֶחְשׁוּד עַל הַשְּׁבִיעִית אֵין לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ פִּשְׁתָּן וַאֲפִלּוּ סָרֵק, אֲבָל לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ טָווּי וְאָרִיג:

ט הֶחְשׁוּד לִהְיוֹת מוֹכֵר תְּרוּמָה לְשֵׁם חֻלִּין, אֵין לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ אֲפִלּוּ מַיִם אוֹ מֶלַח, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כֹּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ זִקַּת תְּרוּמוֹת וּמַעַשְׂרוֹת, אֵין לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ:

י הֶחְשׁוּד עַל הַשְּׁבִיעִית, אֵינוֹ חָשׁוּד עַל הַמַּעֲשְׂרוֹת. הֶחְשׁוּד עַל הַמַּעֲשְׂרוֹת, אֵינוֹ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבִיעִית. הֶחְשׁוּד עַל זֶה וְעַל זֶה, חָשׁוּד עַל הַטָּהֳרוֹת. וְיֵשׁ שֶׁהוּא חָשׁוּד עַל הַטָּהֳרוֹת, וְאֵינוֹ חָשׁוּד לֹא עַל זֶה וְלֹא עַל זֶה. זֶה הַכְּלָל, כָּל הֶחְשׁוּד עַל הַדָּבָר, לֹא דָנוּ וְלֹא מְעִידוּ:

פרק ה

א כָּל פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין (הֲנָאָתָן לַהֶקְדֵּשׁ), נִמְכָּרִין בָּאִטְלִיז (וְנִשְׁחָטִין בָּאִטְלִיז) וְנִשְׁקָלִין בְּלִטְרָא, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וּמִן הַמַּעֲשֵׂר, שֶׁהֲנָיָתָן לַבְּעָלִים. פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין הֲנָיָתָן לַהֶקְדֵּשׁ. וְשׁוֹקְלִין מָנֶה כְּנֶגֶד מָנֶה בַּבְּכוֹר:

ב בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, לֹא יִמְנָה יִשְׂרָאֵל עִם הַכֹּהֵן עַל הַבְּכוֹר. בֵּית הִלֵּל מַתִּירִין, וַאֲפִלּוּ נָכְרִי. בְּכוֹר שֶׁאָחֲזוֹ דָם, אֲפִלּוּ הוּא מֵת, אֵין מַקִּיזִין לוֹ דָם, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, יַקִּיז, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בּוֹ מוּם. וְאִם עָשָׂה בּוֹ מוּם, הֲרֵי זֶה לֹא יִשָּׁחֵט עָלָיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יַקִּיז, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בּוֹ מוּם:

ג הַצּוֹרֵם בְּאָזֶן הַבְּכוֹר, הֲרֵי זֶה לֹא יִשָּׁחֵט עוֹלְמִית, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, כְּשֶׁיִּוָּלֵד לוֹ מוּם אַחֵר, יִשָּׁחֵט עָלָיו. מַעֲשֶׂה בְּזָכָר שֶׁל רְחֵלִים זָקֵן וּשְׁעָרוֹ מְדֻלְדָּל, רָאָהוּ קַסְדּוֹר אֶחָד, אָמַר, מַה טִּיבוֹ שֶׁל זֶה. אָמְרוּ לוֹ, בְּכוֹר הוּא וְאֵינוֹ נִשְׁחָט אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה בּוֹ מוּם. נָטַל פְּגִיוֹן וְצָרַם בְּאָזְנוֹ, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְהִתִּירוּהוּ. רָאָה שֶׁהִתִּירוּ, וְהָלַךְ וְצָרַם בְּאָזְנֵי בְכוֹרוֹת אֲחֵרִים, וְאָסְרוּ. פַּעַם אַחַת הָיוּ תִינוֹקוֹת מְשַׂחֲקִין בַּשָּׂדֶה וְקָשְׁרוּ זַנְבוֹת טְלָאִים זֶה לָזֶה, וְנִפְסְקָה זְנָבוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם וַהֲרֵי הוּא בְכוֹר, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְהִתִּירוּהוּ. רָאוּ שֶׁהִתִּירוּ, וְהָלְכוּ וְקָשְׁרוּ זַנְבוֹת בְּכוֹרוֹת אֲחֵרִים, וְאָסְרוּ. זֶה הַכְּלָל, כֹּל שֶׁהוּא לְדַעְתּוֹ, אָסוּר. וְשֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ, מֻתָּר:

ד הָיָה בְכוֹר רוֹדְפוֹ, וּבְעָטוֹ וְעָשָׂה בּוֹ מוּם, הֲרֵי זֶה יִשָּׁחוֹט עָלָיו. כָּל הַמּוּמִין הָרְאוּיִין לְבוֹא בְּיָדֵי אָדָם, רוֹעִים יִשְׂרְאֵל נֶאֱמָנִים, וְרוֹעִים כּוֹהֲנִים אֵינָן נֶאֱמָנִים. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, נֶאֱמָן הוּא עַל שֶׁל חֲבֵרוֹ וְאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל שֶׁל עַצְמוֹ. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, הֶחְשׁוּד עַל דָּבָר, לֹא דָנוּ וְלֹא מְעִידוּ:

ה נֶאֱמָן הַכֹּהֵן לוֹמַר הֲרֵאִיתִי בְּכוֹר זֶה וּבַעַל מוּם הוּא. הַכֹּל נֶאֱמָנִים עַל מוּמֵי הַמַּעֲשֵׂר. בְּכוֹר שֶׁנִּסְמֵית עֵינוֹ, שֶׁנִּקְטְעָה יָדוֹ, שֶׁנִּשְׁבְּרָה רַגְלוֹ, הֲרֵי זֶה יִשָּׁחֵט עַל פִּי שְׁלֹשָׁה בְנֵי הַכְּנֶסֶת, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אֲפִלּוּ יֵשׁ שָׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, לֹא יִשָּׁחֵט אֶלָּא עַל פִּי מֻמְחֶה:

ו הַשּׁוֹחֵט אֶת הַבְּכוֹר (וּמְכָרוֹ) וְנוֹדַע שֶׁלֹּא הֶרְאָהוּ, מַה שֶּׁאָכְלוּ אָכְלוּ וְהוּא יַחֲזִיר לָהֶם אֶת הַדָּמִים. וּמַה שֶּׁלֹּא אָכְלוּ, הַבָּשָׂר יִקָּבֵר וְהוּא יַחֲזִיר לָהֶם אֶת הַדָּמִים. וְכֵן הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפָּרָה וּמְכָרָהּ וְנוֹדַע שֶׁהִיא טְרֵפָה, מַה שֶּׁאָכְלוּ אָכְלוּ וְיַחֲזִיר לָהֶם אֶת הַדָּמִים. וּמַה שֶּׁלֹּא

אָכְלוּ, הֵן יַחֲזִירוּ לוֹ אֶת הַבָּשָׂר וְהוּא יַחֲזִיר לָהֶם אֶת הַדָּמִים. מְכָרוּהוּ לַנָּכְרִים אוֹ הִטִּילוּהוּ לַכְּלָבִים, יְשַׁלְּמוּ לוֹ דְּמֵי הַטְּרֵפָה:

פרק ו

א עַל אֵלּוּ מוּמִין שׁוֹחֲטִין אֶת הַבְּכוֹר, נִפְגְּמָה אָזְנוֹ מִן הַסְּחוֹס, אֲבָל לֹא מִן הָעוֹר, נִסְדְּקָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא חָסְרָה, נִקְבָה מִלֹּא כַרְשִׁינָה, אוֹ שֶׁיָּבְשָׁה. אֵיזוֹ הִיא יְבֵשָׁה, כֹּל שֶׁתִּנָּקֵב וְאֵינָהּ מוֹצִיאָה טִפַּת דָּם. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן מְשֻׁלָּם אוֹמֵר, יְבֵשָׁה, שֶׁתְּהֵא נִפְרֶכֶת:

ב רִיס שֶׁל עַיִן שֶׁנִּקַּב, שֶׁנִּפְגַּם, שֶׁנִּסְדַּק, הֲרֵי בְעֵינָיו דַּק, תְּבַלּוּל, חִלָּזוֹן נָחָשׁ, וְעַנָּב. וְאֵיזֶהוּ תְּבַלּוּל, לָבָן הַפּוֹסֵק בַּסִּירָא וְנִכְנָס בַּשְּׁחוֹר. בַּשְּׁחוֹר וְנִכְנָס בַּלָּבָן, אֵינוֹ מוּם, שֶׁאֵין מוּמִים בַּלָּבָן:

ג חֲוָרְוָר וְהַמַּיִם הַקְּבוּעִים. אֵיזֶהוּ חֲוָרְוָר הַקְּבוּעַ, כֹּל שֶׁשָּׁהָה שְׁמוֹנִים יוֹם. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים בְּתוֹךְ שְׁמוֹנִים יוֹם. וְאֵלּוּ הֵם מַיִם הַקְּבוּעִים, אֲכַל לֵחַ וְיָבֵשׁ שֶׁל גְּשָׁמִים, לֵחַ וְיָבֵשׁ שֶׁל שִׁלְחִים. אֲכַל הַיָּבֵשׁ וְאַחַר כָּךְ אֲכַל הַלֵּחַ, אֵינוֹ מוּם, עַד שֶׁיֹּאכַל הַיָּבֵשׁ אַחַר הַלֵּחַ:

ד חָטְמוֹ שֶׁנִּקַּב, שֶׁנִּפְגַּם, שֶׁנִּסְדַּק, שְׁפָתוֹ שֶׁנִּקְּבָה, שֶׁנִּפְגְּמָה, שֶׁנִּסְדְּקָה, חִטָּיו הַחִיצוֹנוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ אוֹ שֶׁנִּגְמְמוּ, וְהַפְּנִימִיּוֹת שֶׁנֶּעֱקָרוּ. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר, אֵין בּוֹדְקִין מִן הַמַּתְאִימוֹת וְלִפְנִים, אַף לֹא אֶת הַמַּתְאִימוֹת:

ה נִפְגַּם הַזּוֹבָן, אוֹ עָרְיָה שֶׁל נְקֵבָה בַּמֻּקְדָּשִׁים, נִפְגַּם הַזָּנָב מִן הָעֶצֶם, אֲבָל לֹא מִן הַפֶּרֶק, אוֹ שֶׁהָיָה רֹאשׁ הַזָּנָב מַפְצִיל עֶצֶם, אוֹ שֶׁיֵּשׁ (בָּשָׂר) בֵּין חֻלְיָא לְחֻלְיָא מִלֹּא אָצְבַּע:

ו אֵין לוֹ בֵּיצִים, (אוֹ) אֵין לוֹ אֶלָּא בֵּיצָה אֶחָת. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, אִם יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי כִיסִין, יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי בֵּיצִים. אֵין לוֹ אֶלָּא כִיס אֶחָד, אֵין לוֹ אֶלָּא בֵּיצָה אֶחָת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מוֹשִׁיבוֹ עַל עֲכוּזוֹ וּמְמַעֲךְ, אִם יֵשׁ שָׁם בֵּיצָה, סוֹפָהּ לָצֵאת. מַעֲשֶׂה שֶׁמִּעֵךְ וְלֹא יָצָאת, וְנִשְׁחַט וְנִמְצֵאת דְּבוּקָה בַּכְּסָלִים, וְהִתִּיר רַבִּי עֲקִיבָא וְאָסַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

ז בַּעַל חֲמֵשׁ רַגְלַיִם, אוֹ שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא שָׁלֹשׁ, וְשֶׁרַגְלָיו קְלוּטוֹת כְּשֶׁל חֲמוֹר, וְהַשָּׁחוּל, וְהַכָּסוּל. אֵיזֶהוּ שָׁחוּל, שֶׁנִּשְׁמְטָה יְרֵכוֹ. וְכָסוּל, שֶׁאַחַת מִיְּרֵכוֹתָיו גְּבוֹהָה:

ח נִשְׁבַּר עֶצֶם יָדוֹ, וְעֶצֶם רַגְלוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ נִכָּר. מוּמִין אֵלּוּ מָנָה אִילָא בִּיבְנָה, וְהוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה הוֹסִיף. אָמְרוּ לוֹ, לֹא שָׁמַעְנוּ אֶת אֵלּוּ. אֵת שֶׁגַּלְגַּל עֵינוֹ עָגוֹל כְּשֶׁל אָדָם, וּפִיו דּוֹמֶה לְשֶׁל חֲזִיר, וְשֶׁנִּטַּל רֹב הַמְדַבֵּר שֶׁל לְשׁוֹנוֹ. וּבֵית דִּין שֶׁל אַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ, הֲרֵי אֵלּוּ מוּמִין:

ט מַעֲשֶׂה שֶׁהַלְּחִי הַתַּחְתּוֹן עוֹדֵף עַל הָעֶלְיוֹן, וְשָׁלַח רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לַחֲכָמִים וְאָמְרוּ, הֲרֵי זֶה מוּם. אֹזֶן הַגְּדִי שֶׁהָיְתָה כְּפוּלָה, אָמְרוּ חֲכָמִים, בִּזְמַן שֶׁהִיא עֶצֶם אֶחָד, מוּם. וְאִם אֵינָהּ עֶצֶם אֶחָד, אֵינָהּ מוּם. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, זָנָב הַגְּדִי שֶׁהִיא דוֹמָה לְשֶׁל חֲזִיר, וְשֶׁאֵין בָּהּ שָׁלֹשׁ חֻלְיוֹת, הֲרֵי זֶה מוּם:

י רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר, אֶת שֶׁיֵּבֶלֶת בְּעֵינוֹ, וְשֶׁנִּפְגַּם עֶצֶם יָדוֹ, וְעֶצֶם רַגְלוֹ, וְשֶׁנִּפְסַק עַצְמוֹ שֶׁבְּפִיו. עֵינוֹ אַחַת גְּדוֹלָה וְאַחַת קְטַנָּה, אָזְנוֹ אַחַת גְּדוֹלָה וְאַחַת קְטַנָּה, בְּמַרְאֶה אֲבָל לֹא בְמִדָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַחַת מִבֵּיצָיו גְּדוֹלָה כְּשִׁתִּים בַּחֲבֶרְתָּהּ, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

יא זָנָב הָעֶגֶל שֶׁאֵינָהּ מַגַּעַת לְעֲרָקוֹב, אָמְרוּ חֲכָמִים, כָּל מַרְבִּית הָעֲגָלִים כֵּן, כָּל זְמַן שֶׁהֵן מַגְדִּילִין הֵם נִמְתָּחוֹת. לְאֵיזֶה עֲרָקוֹב אָמְרוּ, רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר, לְעֲרָקוֹב שֶׁבְּאֶמְצַע הַיֶּרֶךְ. עַל אֵלּוּ מוּמִין שׁוֹחֲטִין אֶת הַבְּכוֹר, וּפְסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין נִפְדִּין עֲלֵיהֶן:

יב אֵלּוּ שֶׁאֵין שׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶן לֹא בַּמִּקְדָּשׁ וְלֹא בַּמְּדִינָה, חֲוָרָד וְהַמַּיִם שֶׁאֵינָם קְבוּעִין, וְחִטָּיו הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ, (אֲבָל לֹא) שֶׁנֶּעֱקְרוּ, וּבַעַל גָּרָב, וּבַעַל יַבֶּלֶת, וּבַעַל חֲזִזִית, וְזָקֵן, וְחוֹלֶה, וּמְזֻהָם, וְשֶׁנֶּעֱבָדָה בּוֹ עֲבֵרָה, וְשֶׁהֵמִית אֶת הָאָדָם (עַל פִּי עֵד אֶחָד אוֹ עַל פִּי הַבְּעָלִים), וְטֻמְטוּם, וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס, לֹא בַּמִּקְדָּשׁ וְלֹא בַּמְּדִינָה. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, אֵין מוּם גָּדוֹל מִזֶּה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵינוֹ בְכוֹר, אֶלָּא נִגְזָז וְנֶעֱבָד:

פרק ז

א מוּמִין אֵלּוּ, בֵּין קְבוּעִין בֵּין עוֹבְרִין, פּוֹסְלִין בָּאָדָם. יוֹתֵר עֲלֵיהֶן בָּאָדָם, הַכֵּילוֹן, וְהַלַּפְתָּן, הַמַּקָּבָן, וְשֶׁרֹאשׁוֹ שָׁקוּעַ, וּשְׁקִיפָס. וּבַעֲלֵי הַחֲטוֹטֶרֶת, רַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר, וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין:

ב הַקֵּרֵחַ, פָּסוּל. אֵיזֶהוּ קֵרֵחַ, כֹּל שֶׁאֵין לוֹ שִׂטָּה שֶׁל שֵׂעָר מִקֶּפֶת מֵאָזֶן לְאָזֶן. וְאִם יֵשׁ לוֹ, הֲרֵי זֶה כָּשֵׁר. אֵין לוֹ גְּבִינִים, אֵין לוֹ אֶלָּא גְּבִין אֶחָד, הוּא גִּבֵּן הָאָמוּר בַּתּוֹרָה. רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר, כֹּל שֶׁגְּבִינָיו שׁוֹכְבִין. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר, כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי גַבִּים וּשְׁתֵּי שְׂדָרוֹת:

ג הֶחָרוּם, פָּסוּל. אֵיזֶהוּ חָרוּם, הַכּוֹחֵל שְׁתֵּי עֵינָיו כְּאֶחָת. שְׁתֵּי עֵינָיו לְמַעְלָה, וּשְׁתֵּי עֵינָיו לְמַטָּה, עֵינוֹ אַחַת לְמַעְלָה, וְעֵינוֹ אַחַת לְמַטָּה, רוֹאֶה אֶת הַחֶדֶר וְאֶת הָעֲלִיָּה כְּאֶחָת, סָכֵי שֶׁמֶשׁ, זוּגְדוֹס, וְהַצִּירָן. וְשֶׁנִּשְׁרוּ רִיסֵי עֵינָיו, פָּסוּל, מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן:

ד עֵינָיו גְּדוֹלוֹת כְּשֶׁל עֵגֶל, אוֹ קְטַנּוֹת כְּשֶׁל אַוָּז, גּוּפוֹ גָּדוֹל מֵאֲבָרָיו אוֹ קָטָן מֵאֲבָרָיו, חָטְמוֹ גָּדוֹל מֵאֲבָרָיו אוֹ קָטָן מֵאֲבָרָיו, הַצְּמֵם, וְהַצְּמֵעַ. אֵיזֶהוּ הוּא צְמֵעַ, שֶׁאָזְנָיו קְטַנּוֹת. וְהַצְּמֵם, שֶׁאָזְנָיו דּוֹמוֹת לְסָפוֹג:

ה שְׁפָתוֹ הָעֶלְיוֹנָה עוֹדֶפֶת עַל הַתַּחְתּוֹנָה, וְהַתַּחְתּוֹנָה עוֹדֶפֶת עַל הָעֶלְיוֹנָה, הֲרֵי זֶה מוּם. וְשֶׁנִּטְלוּ שִׁנָּיו, פָּסוּל, מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. דַּדָּיו שׁוֹכְבִים כְּשֶׁל אִשָּׁה, כְּרֵסוֹ צָבָה, טַבּוּרוֹ

יוֹצֵא, נִכְפֶּה אֲפִלּוּ אַחַת לְיָמִים, רוּחַ קָצְרִית בָּאָה עָלָיו, הַמְאֻשְׁכָּן, וּבַעַל גֶּבֶר. אֵין לוֹ בֵּיצִים, אוֹ אֵין לוֹ אֶלָּא בֵּיצָה אַחַת, זֶהוּ מְרוֹחַ אָשֶׁךְ הָאָמוּר בַּתּוֹרָה. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, כָּל שֶׁנִּמְרְחוּ אֲשָׁכָיו. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, כָּל שֶׁרוּחַ בַּאֲשָׁכָיו. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר, כֹּל שֶׁמַּרְאָיו חֲשׁוּכִין:

ו הַמַּקִּישׁ בְּקַרְסֻלָּיו, וּבְאַרְכּוּבוֹתָיו, וּבַעַל פִּיקָה, וְהָעִקֵּל. אֵיזֶהוּ עִקֵּל, כֹּל שֶׁמַּקִּיף פַּרְסוֹתָיו וְאֵין אַרְכּוּבוֹתָיו נוֹשְׁקוֹת זוֹ לָזוֹ. פִּיקָה יוֹצְאָה מִגּוּדָלוֹ, עֲקֵבוֹ יוֹצֵא לַאֲחוֹרָיו, פַּרְסָתוֹ רְחָבָה כְּשֶׁל אַוָּז. אֶצְבְּעוֹתָיו מֻרְכָּבוֹת זוֹ עַל זוֹ, אוֹ קְלוּטוֹת (לְמַעְלָה) עַד הַפֶּרֶק, כָּשֵׁר. לְמַטָּה מִן הַפֶּרֶק וַחֲתָכָהּ, כָּשֵׁר. הָיְתָה בוֹ יְתֶרֶת וַחֲתָכָהּ, אִם יֵשׁ בָּהּ עֶצֶם, פָּסוּל. וְאִם לָאו, כָּשֵׁר. יֶתֶר בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו שֵׁשׁ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע, רַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר, וַחֲכָמִים פּוֹסְלִים. הַשּׁוֹלֶט בִּשְׁתֵּי יָדָיו, רַבִּי פּוֹסֵל, וַחֲכָמִים מַכְשִׁירִים. הַכּוֹשִׁי, וְהַגִּיחוֹר, וְהַלְּבָקָן, וְהַקִּפֹּחַ, וְהַנָּנָס, וְהַחֵרֵשׁ, וְהַשּׁוֹטֶה, וְהַשִּׁכּוֹר, וּבַעֲלֵי נְגָעִים טְהוֹרִין, פְּסוּלִין בָּאָדָם, וּכְשֵׁרִין בַּבְּהֵמָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, שׁוֹטֶה בַּבְּהֵמָה אֵינָהּ מִן הַמֻּבְחָר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אַף בַּעֲלֵי דִלְדּוּלִין, פְּסוּלִין בָּאָדָם, וּכְשֵׁרִין בַּבְּהֵמָה:

ז אֵלּוּ כְּשֵׁרִין בָּאָדָם, וּפְסוּלִין בַּבְּהֵמָה, אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ, וּטְרֵפָה, וְיוֹצֵא דֹּפֶן, (וְשֶׁנֶּעֱבְדָה בָהֶן עֲבֵרָה, וְשֶׁהֵמִית אֶת הָאָדָם). הַנּוֹשֵׂא נָשִׁים בַּעֲבֵרָה, פָּסוּל, עַד שֶׁיַּדִּיר הֶנָיָה. הַמְטַמֵּא לַמֵּתִים, פָּסוּל, עַד שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו שֶׁלֹּא יְהֵא מְטַמֵּא לַמֵּתִים:

פרק ח

א יֵשׁ בְּכוֹר לַנַּחֲלָה וְאֵינוֹ בְכוֹר לַכֹּהֵן, בְּכוֹר לַכֹּהֵן וְאֵינוֹ בְכוֹר לַנַּחֲלָה, בְּכוֹר לַנַּחֲלָה וְלַכֹּהֵן, יֵשׁ שֶׁאֵינוֹ בְכוֹר לֹא לַנַּחֲלָה וְלֹא לַכֹּהֵן. אֵיזֶהוּ בְּכוֹר לַנַּחֲלָה וְאֵינוֹ בְכוֹר לַכֹּהֵן, הַבָּא אַחַר הַנִּפְלִים שֶׁיָּצָא רֹאשׁוֹ חַי, וּבֵן תִּשְׁעָה שֶׁיָּצָא רֹאשׁוֹ מֵת, וְהַמַּפֶּלֶת כְּמִין בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ מְצוּרַת הָאָדָם. הַמַּפֶּלֶת סַנְדָּל, אוֹ שִׁלְיָא, וּשְׁפִיר מְרֻקָּם, וְהַיּוֹצֵא מְחֻתָּךְ, הַבָּא אַחֲרֵיהֶן, בְּכוֹר לַנַּחֲלָה וְאֵינוֹ בְכוֹר לַכֹּהֵן. מִי שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ בָנִים וְנָשָׂא אִשָּׁה שֶׁכְּבָר יָלְדָה, עוֹדָהּ שִׁפְחָה וְנִשְׁתַּחְרְרָה, עוֹדָהּ נָכְרִית וְנִתְגַּיְּרָה, מְשֻׁבָּאת לְיִשְׂרָאֵל יָלְדָה, בְּכוֹר לַנַּחֲלָה וְאֵינוֹ בְכוֹר לַכֹּהֵן. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר, בְּכוֹר לַנַּחֲלָה וְלַכֹּהֵן, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג), פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁיִּפְטְרוּ רֶחֶם מִיִּשְׂרָאֵל. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ בָנִים וְנָשָׂא אִשָּׁה שֶׁלֹּא יָלְדָה, נִתְגַּיְּרָה מְעֻבֶּרֶת, נִשְׁתַּחְרְרָה מְעֻבֶּרֶת, יָלְדָה הִיא וְכֹהֶנֶת, הִיא וּלְוִיָּה, הִיא וְאִשָּׁה שֶׁכְּבָר יָלְדָה, וְכֵן מִי שֶׁלֹּא שָׁהָתָה אַחַר בַּעְלָהּ שִׁלְשָׁה חֳדָשִׁים וְנִשֵּׂאת וְיָלְדָה, וְאֵין יָדוּעַ אִם בֶּן תִּשְׁעָה לָרִאשׁוֹן, אוֹ בֶן שִׁבְעָה לָאַחֲרוֹן, בְּכוֹר לַכֹּהֵן וְאֵינוֹ בְכוֹר לַנַּחֲלָה. אֵיזֶהוּ בְּכוֹר לַנַּחֲלָה וְלַכֹּהֵן, הַמַּפֶּלֶת שְׁפִיר מָלֵא דָם, מָלֵא מַיִם, מָלֵא

גְּנִינִים, הַמַּפֶּלֶת כְּמִין דָּגִים וַחֲגָבִים שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים, הַמַּפֶּלֶת יוֹם אַרְבָּעִים, הַבָּא אַחֲרֶיהָן, בְּכוֹר לַנַּחֲלָה וְלַכֹּהֵן:

ב יוֹצֵא דֹּפֶן וְהַבָּא אַחֲרָיו, שְׁנֵיהֶם אֵינָן בְּכוֹר לֹא לַנַּחֲלָה וְלֹא לַכֹּהֵן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הָרִאשׁוֹן לַנַּחֲלָה, וְהַשֵּׁנִי לְחֲמֵשׁ סְלָעִים:

ג מִי שֶׁלֹּא בִכְּרָה אִשְׁתּוֹ וְיָלְדָה שְׁנֵי זְכָרִים, נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לַכֹּהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, הָאָב פָּטוּר. מֵת הָאָב וְהַבָּנִים קַיָּמִים, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אִם נָתְנוּ עַד שֶׁלֹּא חָלְקוּ, נָתְנוּ. וְאִם לָאו, פְּטוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נִתְחַיְּבוּ נְכָסִים. זָכָר וּנְקֵבָה, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם:

ד שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁלֹּא בִכְּרוּ וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים, נוֹתֵן עֶשֶׂר סְלָעִים לַכֹּהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִם לְכֹהֵן אֶחָד נָתַן, יַחֲזִיר לוֹ חֲמֵשׁ סְלָעִים. אִם לִשְׁנֵי כֹהֲנִים נָתַן, אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא מִיָּדָם. זָכָר וּנְקֵבָה אוֹ שְׁנֵי זְכָרִים וּנְקֵבָה, נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לַכֹּהֵן. שְׁתֵּי נְקֵבוֹת וְזָכָר אוֹ שְׁנֵי זְכָרִים וּשְׁתֵּי נְקֵבוֹת, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם. אַחַת בִּכְּרָה וְאַחַת שֶׁלֹּא בִכְּרָה וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים. נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לַכֹּהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, הָאָב פָּטוּר. מֵת הָאָב וְהַבָּנִים קַיָּמִין, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אִם נָתְנוּ עַד שֶׁלֹּא חָלְקוּ, נָתְנוּ. וְאִם לָאו, פְּטוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, נִתְחַיְּבוּ נְכָסִים. זָכָר וּנְקֵבָה, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם:

ה שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁל שְׁנֵי אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא בִכְּרוּ וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים, זֶה נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לַכֹּהֵן, וְזֶה נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לַכֹּהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִם לְכֹהֵן אֶחָד נָתְנוּ, יַחֲזִיר לָהֶן חֲמֵשׁ סְלָעִים. אִם לִשְׁנֵי כֹהֲנִים נָתְנוּ, אֵינָן יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם. זָכָר וּנְקֵבָה, הָאֲבוֹת פְּטוּרִין, וְהַבֵּן חַיָּב לִפְדּוֹת אֶת עַצְמוֹ. שְׁתֵּי נְקֵבוֹת וְזָכָר אוֹ שְׁנֵי זְכָרִים וּשְׁתֵּי נְקֵבוֹת, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם:

ו אַחַת בִּכְּרָה וְאַחַת שֶׁלֹּא בִכְּרָה שֶׁל שְׁנֵי אֲנָשִׁים, וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים, זֶה שֶׁלֹּא בִכְּרָה אִשְׁתּוֹ, נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לַכֹּהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה, אֵין כָּאן לַכֹּהֵן כְּלוּם. מֵת הַבֵּן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אַף עַל פִּי שֶׁנָּתַן לַכֹּהֵן, יַחֲזִיר (לוֹ חֲמֵשׁ סְלָעִים). לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתַן, יִתֵּן. מֵת בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים, כְּיוֹם שֶׁלְּפָנָיו. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִם נָתַן, לֹא יִטּוֹל. וְאִם לֹא נָתַן, לֹא יִתֵּן. מֵת הָאָב בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, בְּחֶזְקַת שֶׁלֹּא נִפְדָּה, עַד שֶׁיְּבִיא רְאָיָה שֶׁנִּפְדָּה. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, בְּחֶזְקַת שֶׁנִּפְדָּה, עַד (שֶׁיְּבִיא רְאָיָה) שֶׁלֹּא נִפְדָּה. הוּא לִפְדּוֹת וּבְנוֹ לִפְדּוֹת, הוּא קוֹדֵם אֶת בְּנוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּנוֹ קוֹדְמוֹ, שֶׁמִּצְוָתוֹ עַל אָבִיו, וּמִצְוַת בְּנוֹ עָלָיו:

ז חֲמֵשׁ סְלָעִים שֶׁל בֵּן, בְּמָנֶה צוֹרִי. שְׁלֹשִׁים שֶׁל עֶבֶד, וַחֲמִשִּׁים שֶׁל אוֹנֵס וְשֶׁל מְפַתֶּה, וּמֵאָה שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רָע, כֶּלֶם בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, בְּמָנֶה צוֹרִי. וְכֻלָּן נִפְדִּין בְּכֶסֶף, וּבְשָׁוֶה כֶּסֶף, חוּץ מִן הַשְּׁקָלִים:

ח אֵין פּוֹדִין לֹא בַּעֲבָדִים, וְלֹא בִּשְׁטָרוֹת, וְלֹא בְקַרְקָעוֹת, וְלֹא בְּהֶקְדֵּשׁוֹת. כָּתַב לַכֹּהֵן שֶׁהוּא חַיָּב לוֹ חֲמֵשׁ סְלָעִים, חַיָּב לִתֵּן לוֹ וּבְנוֹ אֵינוֹ פָּדוּי, לְפִיכָךְ אִם רָצָה הַכֹּהֵן לִתֵּן לוֹ מַתָּנָה, רַשַּׁאי. הַמַּפְרִישׁ פִּדְיוֹן בְּנוֹ וְאָבַד, חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יח), יִהְיֶה לְךָ וּפָדֹה תִפְדֶּה:

ט הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הָאָב, וְאֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הָאֵם. וְאֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בַּשֶּׁבַח, וְלֹא בָרָאוּי כְּבַמֻּחְזָק. וְלֹא הָאִשָּׁה בִּכְתֻבָּתָהּ, וְלֹא הַבָּנוֹת בִּמְזוֹנוֹתֵיהֶן, וְלֹא הַיָּבָם. וְכֻלָּן אֵין נוֹטְלִין בַּשֶּׁבַח, וְלֹא בָרָאוּי כְּבַמֻּחְזָק:

י אֵלּוּ שֶׁאֵינָן חוֹזְרִין בַּיּוֹבֵל, הַבְּכוֹרָה, וְהַיּוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהַמְיַבֵּם אֶת אֵשֶׁת אָחִיו, וְהַמַּתָּנָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, מַתָּנָה כְּמֻכָּר. רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר אוֹמֵר, כֻּלָּן חוֹזְרִין בַּיּוֹבֵל. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר, הַיּוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, יַחֲזִיר לִבְנֵי מִשְׁפָּחָה וִינַכֶּה לָהֶם מִן הַדְּמִים:

פרק ט

א מַעְשֵׂר בְּהֵמָה נוֹהֵג בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ, בִּפְנֵי הַבַּיִת וְשֶׁלֹּא בִּפְנֵי הַבַּיִת, בַּחֻלִּין אֲבָל לֹא בַמֻּקְדָּשִׁין. וְנוֹהֵג בַּבָּקָר וּבַצֹּאן, וְאֵינָן מִתְעַשְּׂרִים מִזֶּה עַל זֶה. בַּכְּבָשִׂים וּבָעִזִּים, וּמִתְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. בֶּחָדָשׁ, וּבַיָּשָׁן, וְאֵינָן מִתְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. שֶׁהָיָה בַּדִּין, מָה אִם הֶחָדָשׁ וְהַיָּשָׁן שֶׁאֵינָן כִּלְאַיִם זֶה בָּזֶה, אֵין מִתְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. הַכְּבָשִׂים וְהָעִזִּים שֶׁהֵם כִּלְאַיִם זֶה בָּזֶה, אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא יִתְעַשְּׂרוּ מִזֶּה עַל זֶה, תַּלְמוּד לוֹמַר (ויקרא כז), וְצֹאן, מִשְׁמָע כָּל צֹאן, אֶחָד:

ב מַעְשַׂר בְּהֵמָה מִצְטָרֵף כִּמְלֹא רֶגֶל בְּהֵמָה רוֹעָה. וְכַמָּה הִיא רֶגֶל בְּהֵמָה רוֹעָה, שִׁשָּׁה עָשָׂר מִיל. הָיָה בֵּין אֵלּוּ לְאֵלּוּ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם מִיל, אֵינָן מִצְטָרְפִין. הָיָה לוֹ בָּאֶמְצַע, מֵבִיא וּמְעַשֵּׂר בָּאֶמְצַע. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, הַיֹּרְדִין מַפְסִיק לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה:

ג הַלְקוּחַ אוֹ שֶׁנִּתַּן לוֹ מַתָּנָה, פָּטוּר מִמַּעְשַׂר בְּהֵמָה. הָאַחִים הַשֻּׁתָּפִין שֶׁחִיְּבִין בַּקֻּלְבּוֹן, פְּטוּרִין מִמַּעְשַׂר בְּהֵמָה. וְשֶׁחִיְּבִין בְּמַעְשַׂר בְּהֵמָה, פְּטוּרִין מִן הַקֻּלְבּוֹן. קָנוּ מִתְּפוּסַת הַבַּיִת, חַיָּבִין. וְאִם לָאו, פְּטוּרִין. חָלְקוּ וְחָזְרוּ וְנִשְׁתַּתְּפוּ, חַיָּבִין בַּקֻּלְבּוֹן וּפְטוּרִין מִמַּעְשַׂר בְּהֵמָה:

ד הַכֹּל נִכְנָס לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר, חוּץ מִן הַכְּלָאִים, וְהַטְּרֵפָה, וְיוֹצֵא דֹּפֶן, וּמְחֻסַּר זְמַן, וְיָתוֹם. אֵיזֶהוּ יָתוֹם, כֹּל שֶׁמֵּתָה אִמּוֹ אוֹ שֶׁנִּשְׁחֲטָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, אֲפִלּוּ נִשְׁחֲטָה אִמּוֹ וְהַשֶּׁלַח קַיָּם, אֵין זֶה יָתוֹם:

ה שָׁלֹשׁ גְּרָנוֹת לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה, בְּפְרוֹס הַפֶּסַח, בְּפְרוֹס הָעֲצֶרֶת, בְּפְרוֹס הֶחָג, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר, בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בַּאֲדָר, בְּאֶחָד בְּסִיוָן, בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאָב. רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים, בְּאֶחָד בְּנִיסָן, בְּאֶחָד בְּסִיוָן, בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל. וְלָמָּה אָמְרוּ בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל וְלֹא אָמְרוּ בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא יוֹם טוֹב, וְאִי אֶפְשָׁר

לְעַשֵּׂר בְּיוֹם טוֹב, לְפִיכָךְ הִקְדִּימוּהוּ בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, בְּאֶחָד בֶּאֱלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר, הָאֱלוּלִיִּין מִתְעַשְּׂרִין בִּפְנֵי עַצְמָן:

ו כָּל הַנּוֹלָדִים מֵאֶחָד בְּתִשְׁרֵי עַד עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל, הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין. חֲמִשָּׁה לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וַחֲמִשָּׁה לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֵינָן מִצְטָרְפִין. חֲמִשָּׁה לִפְנֵי הַגֹּרֶן וַחֲמִשָּׁה לְאַחַר הַגֹּרֶן, הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר שָׁלֹשׁ גְּרָנוֹת לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה, שֶׁעַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ הַגֹּרֶן, מָתַר לִמְכּוֹר וְלִשְׁחוֹט. הִגִּיעַ הַגֹּרֶן, לֹא יִשְׁחוֹט. וְאִם שָׁחַט, פָּטוּר:

ז כֵּיצַד מְעַשְּׂרָן, כּוֹנְסָן לַדִּיר וְעוֹשֶׂה לָהֶן פֶּתַח קָטָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ שְׁנַיִם יְכוֹלִין לָצֵאת כְּאַחַת, וּמוֹנֶה בַּשֵּׁבֶט, אֶחָד, שְׁנַיִם, שְׁלֹשָׁה, אַרְבָּעָה, חֲמִשָּׁה, שִׁשָּׁה, שִׁבְעָה, שְׁמוֹנָה, תִּשְׁעָה, וְהַיּוֹצֵא עֲשִׂירִי סוֹקְרוֹ בְסִקְרָא וְאוֹמֵר הֲרֵי זֶה מַעֲשֵׂר. לֹא סְקָרוֹ בְסִקְרָא וְלֹא מְנָאָם בַּשֵּׁבֶט, אוֹ שֶׁמְּנָאָם רְבוּצִים, אוֹ עוֹמְדִים, הֲרֵי אֵלּוּ מְעֻשָּׂרִים, הָיָה לוֹ מֵאָה וְנָטַל עֲשָׂרָה, עֲשָׂרָה וְנָטַל אֶחָד, אֵין זֶה מַעֲשֵׂר. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הֲרֵי זֶה מַעֲשֵׂר, קָפַץ (אֶחָד) מִן הַמְּנוּיִין לְתוֹכָן, הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין. מִן הַמְעֻשָּׂרִים לְתוֹכָן, כֻּלָּן יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיֵאָכְלוּ בְּמוּמָן לַבְּעָלִים:

ח יָצְאוּ שְׁנַיִם כְּאֶחָד, מוֹנֶה אוֹתָן שְׁנַיִם שְׁנַיִם. מָנָאן אֶחָד, תִּשִׁיעִי וַעֲשִׂירִי מְקֻלְקָלִין. יָצְאוּ תִּשִׁיעִי וַעֲשִׂירִי כְּאַחַת, תִּשִׁיעִי וַעֲשִׂירִי מְקֻלְקָלִין. קָרָא לַתִּשִׁיעִי עֲשִׂירִי וְלָעֲשִׂירִי תִּשִׁיעִי וּלְאַחַד עָשָׂר עֲשִׂירִי, שְׁלִשְׁתָּן מְקֻדָּשִׁין. הַתִּשִׁיעִי נֶאֱכָל בְּמוּמוֹ, וְהָעֲשִׂירִי מַעֲשֵׂר, וְאַחַד עָשָׂר קָרֵב שְׁלָמִים וְעוֹשֶׂה תְמוּרָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכִי יֵשׁ תְּמוּרָה עוֹשֶׂה תְמוּרָה. אָמְרוּ מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר, אִלּוּ הָיָה תְמוּרָה, לֹא הָיָה קָרֵב. קָרָא לַתִּשִׁיעִי עֲשִׂירִי וְלָעֲשִׂירִי עֲשִׂירִי וּלְאַחַד עָשָׂר עֲשִׂירִי, אֵין אַחַד עָשָׂר מְקֻדָּשׁ. זֶה הַכְּלָל, כֹּל שֶׁלֹּא נֶעֱקַר שֵׁם עֲשִׂירִי מִמֶּנּוּ, אֵין אַחַד עָשָׂר מְקֻדָּשׁ: